

ØKOKRIM

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse:
201102995

Vår referanse:
200600289 -4

Dato:
03.10.2011

HØRING – STYRKING AV LOVGIVNINGEN OM HÅNDHEVINGEN AV INDUSTRIELLE RETTIGHETER MV

Vi viser til Justisdepartementets brev av 13. april i år vedlagt høringsnotat. ØKOKRIM slutter seg til forslagene i høringsnotatet, og har i tillegg følgende merknader:

Generelt om strafforfølgning av inngrep

Det heter i høringsnotatet på side 6 at strafforfølgning av inngrep "skjer sjeldent". Det er åpenbart korrekt: Det finnes knapt straffesaker som utelukkende gjelder inngrep (ØKOKRIM har hatt én slik sak). Vi ser to hovedforklaringer på dette. For det første har politiet opp gjennom årene i svært liten grad blitt kjent, gjennom anmeldelser eller på annet vis, med mistanker om straffbare inngrep. For det andre dreier det seg om straffebestemmelser med øvre strafferamme på fengsel i inntil 3 måneder, og den lave strafferammen inviterer som uttrykk for lovgivers syn på alvorlighet, ikke til at politiet skal prioritere slike saker.

Men i en tid hvor immaterielle rettigheter har blitt en stadig viktigere aktivaklasse, er spørsmålet om straffansvar for denne typen lovbrudd er nødvendig og effektivt – herunder den allmenpreventive virkningen av slike straffesaker – interessant.

De siste årenes økte fokus på IPR-relaterte lovbrudd i bl a OECD og Interpol, i andre skandinaviske land og i norsk debatt, viser at omfanget av inngrep har økt betydelig de siste årene. Økningen har skjedd ikke minst mht inngrep begått av virksomheter som driver storstilt og systematisk urettmessig kopiering av andre aktørers produkter og varemerker. Vi anser at det er et klart behov for å endre reglene som foreslått. I tillegg reiser vi spørsmål om det er behov for en øket innsats også i straffesakssporet utover det som signaliseres i høringsnotatet.

I Sverige ga regjeringen i 2005 ulike myndigheter i oppdrag å vurdere tiltak for å effektivisere strafforfølgning av "immaterialrettslige brott", hvilket førte til at svenske politi- og påtalemyndigheter i dag har spesialiserte og dedikerte

Postadresse
Postboks 8193 Dep
N-0034 OSLO

Besøksadresse
C.J. Hambros plass 2 B
N-0164 OSLO

Telefon/Telefaks
(+47) 23 29 10 00
(+47) 23 29 10 01

Org.nr.: 874 761 532
post.okokrim@politiet.no
www.okokrim.no

fagmiljøer som håndterer slike straffesaker

(<http://www.aklagare.se/Dokument/samling/Uppdragochrapporter/Rapporter/En-effektivare-bekampning-av-immaterialrattslige-brottpdf/>). Også i dansk politi- og påtalemyndighet er det i løpet av de siste årene satset på håndtering av denne typen straffesaker, så vidt vi forstår i erkjennelse av at dette er nødvendig i tillegg til styrkede sivilrettslige instrumenter. Det var i 2010 minst 25 politianmeldte IPR-saker i Danmark, og domstolene hadde idømt straff på to års fengsel (ikke rettskraftig), se årsrapport for 2010 fra Statsadvokaten for særlig økonomisk kriminalitet side 7 under overskriften "*Varemærkeforfalskning – verdens største kriminalitetsområde?*" (http://www.rigsadvokaten.dk/media/dokumenter/SØK_Arsberetning_2010.pdf).

I ØKOKRIMs Trusselvurdering 2011-2012 er for øvrig piratkopierte produkter og merkevareforfalskning omtalt som en kategori økonomisk kriminalitet som risikomessig er på linje med bl a verdipapirkriminalitet (www.okokrim.no). Kategorien er ny; den har ikke vært særskilt omtalt i tidligere trend- eller trusselrapporter.

Så langt vi forstår, lar denne utviklingen seg ikke enkelt forene med utsagnet i høringsnotatet på side 11 om at "*Selv om det foreslås en skjerping av reglene om straff, legges det opp til at sivilrettslig håndheving fortsatt skal være det primære, og at strafferettslig forfølgning bare rent unntaksvis vil være aktuelt. Dette er en konsekvens av at industrielle rettigheter er private økonomiske rettigheter, og at tvistene vil oppstå mellom næringsdrivende.*"

Et slikt utsagn i lovforarbeid vil kunne oppfattes som førende for hvilken rolle politi- og påtalemyndighet bør innta. Vi foreslår derfor at departementet i det videre regelutviklingsarbeidet innhenter noe mer informasjon om den faktiske retthåndhevingen i våre naboland.

Videre kan det være grunn til å vurdere i hvilken grad det har betydning for politiets bekjempelse av moderne organisert kriminalitet, at saker om IPR-kriminalitet blir gjenstand for etterforskning slik at kriminelle nettverk kan avdekkes også på denne måten. Vi viser for så vidt til høringsnotatet side 62; "*Virksomheter som er basert på omfattende og systematiske rettighetsinngrep vil ofte være useriøse også i andre henseender, og ofte være en del av den svarte økonomien.*"

Høringsnotatets pkt 7 Straff

ØKOKRIM slutter seg til vurderingen om at de aktuelle straffebestemmelsene bør skjerpes, og at de bør være mest mulig ens både på vilkårssiden og mht strafferamme.

Vi slutter oss videre til forslaget om å oppstille forsett og grov uaktsomhet som skyldkrav. Men det er primært straffverdighetshensyn som tilsier at også grov uaktsomhet bør rammes, og ikke først og fremst bevismessige utfordringer (sml høringsnotatet side 40 siste avsnitt).

Vi slutter oss også til forslagene i høringsnotatet mht forsøks- og medvirkningsansvar.

Med hilsen

Trond Eirik Schea
ØKOKRIM-sjef

Kopi sendes riksadvokaten og Politidirektoratet

Postadresse
Postboks 8193 Dep
N-0034 OSLO

Besøksadresse
C.J. Hambros plass 2 B
N-0164 OSLO

Telefon/Telefaks
(+47) 23 29 10 00
(+47) 23 29 10 01

Org.nr.: 874 761 532
post.okokrim@politiet.no
www.okokrim.no